

CAPUT XII.

DES. BERTARIO.

Bertarius, supradiicti Bassatii discipulus, ac post eum Abbas Casinensis effectus; vir genere, & literis nobilis, honestatis, religionis, ac martirii corona perspicuus. Scriptis non contemnenda opuscula, sed præcipua sunt illa, quæ Abbas jam constitutus edidit. De Sancto Luca Evangelista sermonem: de Beata Scholastica homiliam descripsit: librum quoque difficillimum sententiarum tam veteris, quam novi testamenti patravit, ipsumque ANTICIMENON appellavit. De vita autem, & obitu, ac miraculis Sanctissimi Benedicti, necnon ad Angelbergam Augustam, aliosque suos amicos versus mirificos fecit. Sed cum peccatis Christicolarum exigentibus, justo Dei judicio Italia ab Ismaelitis devastaretur, solusque contra eorum saevitiam ob defensionem Christianorum per decem & septem annos & acerrimè expugnaret, consilio Saraceni habitu clam navem ascendunt, & ad monasterium Domini Salvatoris, quod situm est ad pedem Casini Montis, venientes, Ecclesiam intrant, ibique Bertharium Martyrem Christi reperiunt. Cumque ad eum venissent, dixerunt: Tu es Bertharius, qui usque nunc Christianos defendisti, ac pro illorum liberatione ad Imperatorem bis ultra montes perrexiisti? justum est ergo, ut pro eis mortem suscipias, ac pro fide Dei tui. Hæc cum dixissent, ab eisdem Saracenis juxta altare Sancti Martini pro fide Christi capite truncatus est. Passus est autem temporibus Ludovici Imperatoris; sepultum vero est ejus sacratissimum corpus juxta Ecclesiam Sancti Joannis Baptiste in Capitulo Casinensi.

ANNOTATIO.

Sanctus Bertharius, ab ipsis Francorum Regibus ortum dicens, vir tantæ sanctitatis, & inculpatæ vitae laudibus conspicuus, clam suis, domo, ac patria digreditur, illud Poëtae veteris animo semper agitans:

Qui vult esse pius, regalibus exeat aulis.
Religiosa peregrinatione inde usque è Galliis Casinum suscepit; quod simul ac pervenit, res suas seculum habere jussit, omniaque illius ornamenta, opes, dignitates (quæ propter sumam Bertharii nobilitatem, modestiam, ingenium, ipsi non dubia spe proponebantur) tanquam sterlus arbitratus, nudus ad Christi nudi crucem configit, & Benedictinis addictus est Casini: deinde vero Bassatio Abbatte demortuo, communi Patrum confusu Abbas eli-

A gitur anno Domini DCCCLVI. Per hæc enim tempora Bertharius à Saracenis, qui Italiam invaserant, plures est perpetuas injurias; nempe quod auxilia adversus illos ex Gallia, & aliunde advocasset, frequenterque in eos egrefus, ac impetum faciens, à finibus illis averterisset; unde in se odium immane concitatum fuit. Quadam igitur die Lyri amne advenit Saraceni, Bertharium in majori æde Cœnobii Sancti Germani celebrantem repente adorti, cum aliquot Monachis obrunctione XI. Kalend. Novembris anno Domini DCCCLXXXIII. sedente Ludovico Imperatore Arnulphi Imperatoris Quarti filio, quem annis XXVIII. non exactis, Monasterio Casinensi, impleto cumulo meritorum, praefuisse. Confule Leonem Ostiens. lib. I. cap. 46. Chron. Casin. Carolum Signum de Regno Italæ lib. 6. & Camillum Peregr. hist. Princip. Langob. in serie Abb. Casin. in Berthario. Ejus martyrii acta ab Ignatio Prangensi Monast. Casin. Prior. conscripta haec tenus inedita apud nos servantur tali exordio: *Tempore, quo sacrum imperium ad tuendas res Ecclesiæ Romane, &c.* Ejusdem Sancti Bertharii vita per dictum Ignatii exarata, notisque Constantini Cajetani illustrata meminit etiam Labbeus in nova Bibliot. MSS. librorum pag. 365. Martyrol. Gallicanum sub die XXII. Octobris, Sancti Bertharii etiam mentionem facit. De vita, & translatione Reliquiarum Sancti Bertharii ad Montem Casinum, vide Martyrol. Wionis ad diem XXII. Octobris & II. Decemboris.

C Scriptis Sanctus Bertharius Philosophus, ac Medicus insignis, ante conversionem suam multa veribus, & soluta oratione: nempe de Medicina, & Grammatica, videlicet de innumeris morbis hinc inde collecta volumina duo. De Grammatica libros aliquot.

D Sed postea studium mutans, animarumque Medicus constitutus, fecit Sermonum, & Homiliarum librum unum, qui adest MS. in Biblioth. Casinensi Cod. sign. num. 107. De S. Matthia Apostolo sermonem unum, cuius initium: *Inclytam, & gloriosam festivitatem.* Vide tamen notas Michaëlis Monachi ad Kalendarium quintum sub die vigesima quarta Februarii fanduarii Capuani.

E De Sancto Romano Abate sermonem unum, exordium est: *Adest nobis dies, &c.* cuius etiam mentionem facit Arnoldus Wion ad Martyrol. Bened. sub die XXII. Maii: quæ supradicta opuscula ac tractatus ad notitiam Petri non venerant.

Sermo de S. Luca Evangelista, quem noster Petrus indicavit, habetur in Breviario Ord. S. Benedicti, ac etiam in Biblioth. Vallicelliana, testatur Card. Baron. in Martyrol. ad diem XVIII. Octobris.

F Versus ad Angelbergam Augustam, ut etiam de vita, & obitu Sanctissimi Benedicti, excusi sunt Roma anno Dom. MDXC. & in tertio poëmatum volume Prosperi Martinengii simili cum duobus aliis poëtis, qui nondum erant impressi reperiuntur; habenturque etiam in notis Martyrolog. Benedict. Arnoldi Wionis ad diem XXI. Martii.

G Liber, cui nomen fecit AntiKeimenon id est contrariorum, sive contrapoitorum libri utriusque testamenti, extat impressus Colonia anno Domini MDXXXIII. in 8. incerto auctore: ignotum enim tunc erat nomen nostri S. Bertharii iis, qui in lucem dictum librum prodidit.